

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon rahoituksen seuranta ja arviointi

Kelan selvitys YTHS:n talouden toteumasta 2021

Erika Juutinen

Kela

Etuuksien ja palvelujen suunnitteluosasto
Terveystieteiden tutkimuskeskus
Työterveyshuolto- ja opiskeluterveysryhmä

Korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollon rahoitus

- Opiskeluterveydenhuoltolain 17 §:n 1 momentin mukaan opiskeluterveydenhuollon rahoitus koostuu opiskelijoiden Kelalle suorittamista 25 §:ssä tarkoitetuista terveydenhoitomaksuista ja valtion Kelalle maksamasta rahoituksesta
  - valtion varoista rahoitetaan 77 prosenttia opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista
  - opiskelijoilta perittävillä terveydenhoitomaksuilla rahoitetaan 23 prosenttia opiskeluterveydenhuollon hyväksyttävistä kokonaiskustannuksista

Kelan maksoi YTHS:lle ennakkokorvausta vuoden 2021 kustannuksista

- Opiskeluterveydenhuoltolain 22 §:n 1 momentin mukaan Kela maksaa korvauksen YTHS:lle opiskeluterveydenhuollon palvelujen tuottamisesta aiheutuvista kustannuksista. Korvaus perustuu opiskelijakohtaiseen hyväksyttävään kustannukseen ja arvioon opiskelijamäärästä
  - Kela suorittaa korvauksen neljässä erässä vuoden aikana YTHS:n lähettämien laskujen perusteella
- Kela ilmoitti 8.12.2020 YTHS:lle maksavansa ennakkokorvausta vuoden 2021 opiskeluterveydenhuollon kustannuksiin enintään yhteensä 81 600 000 euroa
  - Vuoden 2021 alustava opiskelijamääräarvio oli 262 500 opiskelijaa
  - Opiskelijakohtainen hyväksyttävä kustannus oli 310,9 euroa
- Kela maksoi YTHS:lle ennakkokorvausta vuoden 2021 opiskeluterveydenhuollon kustannuksiin yhteensä 75 761 748,00 euroa YTHS:n laskuttaman määrän mukaisesti

YTHS:n vuoden 2021 tili- ja toimintakauden tuotot

- YTHS:n tilinpäätöksen mukaiset kokonaistuotot olivat 79 394 326,74 euroa
  - Vuoden 2021 tilinpäätöksessä on huomioitu valtion maksamat laajentumis- ja opiskelijoiden hyvinvointiavustukset sekä muut YTHS:n saamat ulkopuoliset avustukset, joita oli yhteensä 1 403 320,41 euroa
  - Suurin osa YTHS:n tuotoista koostui Kelan maksamasta opiskeluterveydenhuollon korvauksesta
  - YTHS:lle kertyi myös hoitomaksutuottoja 170 174,00 euroa käyttämättä jätetyistä ajoista opiskelijoilta perittävistä maksuista
- Kelan maksamaan korvaukseen sisältyi vuoden 2021 aikana maksetut terveydenhoitomaksut, joiden määrä viivästysmaksuineen oli noin 19 miljoonaa euroa

YTHS:n vuoden 2021 tili- ja toimintakauden kustannukset

- YTHS:n tilinpäätöksen mukaiset kokonaiskustannukset olivat 79 394 326,74 euroa
  - Palkat ja palkkiot olivat noin 46,4 miljoonaa euroa ja muodostivat yli puolet kokonaiskustannuksista
  - Toiseksi suurin kuluerä oli alihankintakustannukset, joiden määrä oli noin 11,5 miljoonaa euroa
  - Lisäksi YTHS:lle aiheutui kustannuksia mm. noin 7 miljoonaa tietojenkäsittelykuluista, noin 6 miljoonaa vuokratuloista ja noin 3 miljoonaa hoitotarvikekuluista
- YTHS:n vuoden 2021 tili- ja toimintakauden kokonaiskustannusten määrä vähennettynä valtion ja muiden tahojen avustuksilla maksetuilla kustannuksilla on 77 991 006,33 euroa

YTHS:n vuoden 2021 tili- ja toimintakauden kustannukset

- Kela on tarkastanut YTHS:n vuoden 2021 tili- ja toimintakauden. Tarkastushavaintojen mukaan YTHS:n tili- ja toimintakauden kustannukset ovat hyväksyttäviä kustannuksia ja opiskeluterveydenhuollon rahoitusta on käytetty opiskeluterveydenhuoltolaissa säädettyyn tarkoitukseen
- YTHS:n kokonaiskustannukset jäivät alle YTHS:n vuoden 2021 talousarvion
  - Henkilöstökulut alittivat budjetin 4,9 miljoonaa euroa, koska YTHS ei saanut rekrytoitua henkilökuntaa suunnittelemaansa määrää
    - Henkilötyövuosien (HTV) määrä vuonna 2021 oli yhteensä 753 ja tavoitteena oli 834,8 HTV:tta
  - Alihankintakustannukset ylittivät talousarvion 5,7 miljoonalla eurolla
- YTHS:n taloudellinen asema oli koko vuoden 2021 ajan vakaa ja maksuvalmius oli hyvä

Opiskelijakohtainen kustannus

- Eduskunta päätti valtion vuoden 2021 neljännessä lisätalousarviossa (1053/2021) vuoden 2021 hyväksyttävän opiskelijakohtaisen kustannuksen määräksi 310,9 euroa/opiskelija
- Vuoden 2021 kevät- ja syyslukukausien opiskelijamäärien keskiarvo on 270 279
- YTHS:n tili- ja toimintakauden 2021 **toteutunut opiskelijakohtainen kustannus** on 288,6 euroa/opiskelija

Opiskeluterveydenhuollon lopullisen korvauksen määrä

- Opiskeluterveydenhuoltolain 33 §:n 4 momentin mukaan Kelan maksaman korvauksen määrä tarkistetaan lopullisen opiskelijamäärän mukaisesti. Lopullinen opiskelijamäärä on kevät- ja syyslukukausien opiskelijamäärien keskiarvo
  - Mikäli tietyllä tili- ja toimintakaudella YTHS:n tuotantokustannukset osoittautuisivat ennalta määritellyä korvausta alemmiksi, Kela ottaisi ylijäämän huomioon seuraavan tili- ja toimintakauden korvausta määrittäessään (HE 145/2018 vp)

Kiitos

Erika Juutinen

Kela

Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö
Terveystuoltoetuksien osaamiskeskus
Työterveyshuolto- ja opiskeluterveysryhmä
oth@kela.fi

Korkeakouluopiskelijoiden terveydenhoitomaksun kerääminen ja perintä

Opiskeluterveydenhuollon neuvottelukunta 19.5.2022

Kirsi Airinen

Kela

Etuuksien ja palvelujen suunnitteluosasto
Terveystieteiden tutkimuskeskus
Työterveyshuolto- ja opiskeluterveysryhmä

Yleiskuva maksamisen ja perinnän prosessista

Yleistä terveydenhoitomaksusta

- Maksuvelvollisia ovat läsnä olevaksi ilmoittautuneet korkeakouluopiskelijat.
- Terveydenhoitomaksu on **veroluonteinen** maksu.
- Terveydenhoitomaksu maksetaan Kelalle lukukausittain eli **2 krt/vuosi**.
- Terveydenhoitomaksun määrä vahvistetaan asetuksella kalenterivuodeksi kerrallaan 30.11. mennessä.
  - v. 2021 ja 2022 maksu 35,80 e/lukukausi (71,60 e/v)

Kaikkien maksuvelvollisten on maksettava terveydenhoitomaksu

Terveydenhoitomaksun perinnän eteneminen

Tiedotekirje opiskelijoille, jotka Kelan tietojen mukaan ovat maksuvelvollisia, mutta eivät ole maksaneet maksua n. 2-3 vko ennen eräpäivää

Oma-aloitteinen maksu viimeistään eräpäivänä (OmaKelassa)

Maksumuistutus (paperikirje), sis. viivästymismaksun (5 e)

Kuittaus opintorahasta

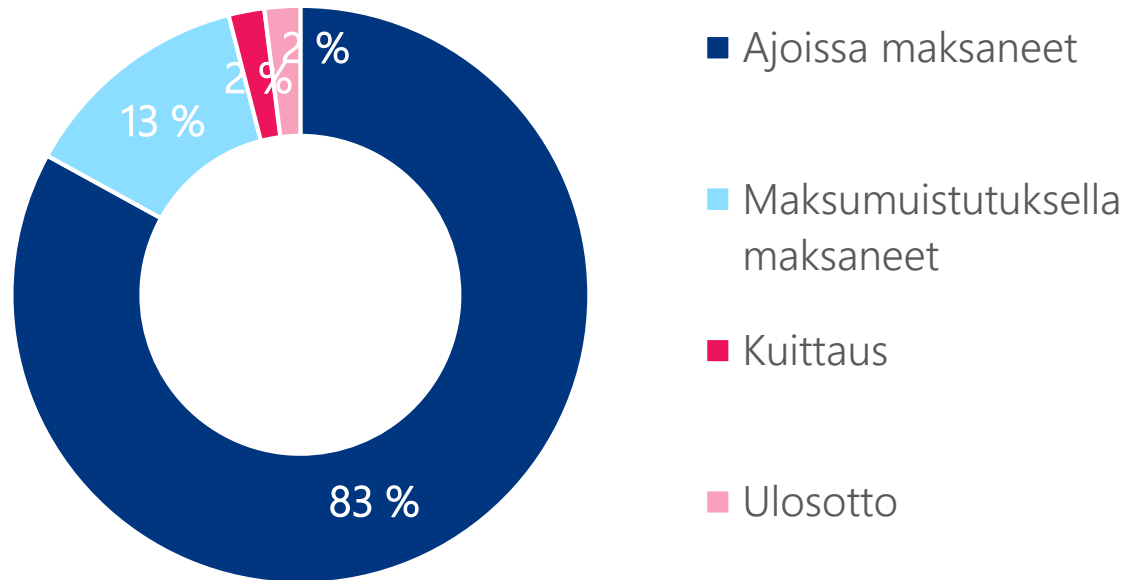

Ulosottoperintä

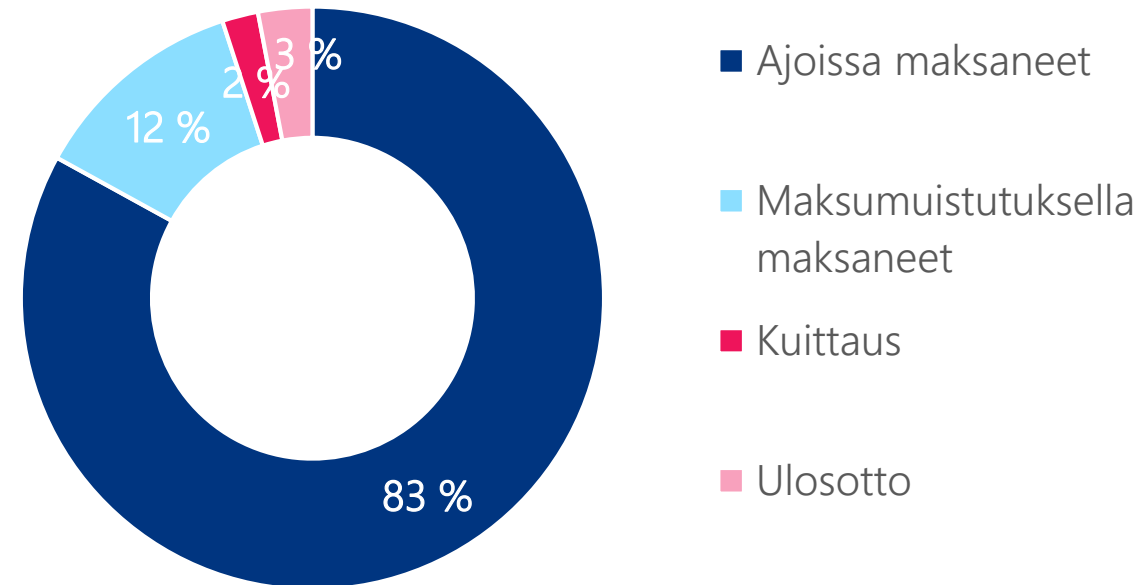
Tilastoja

Maksuvelvolliset ja perintä – vuoden 2021 kooste

Kevätlukukausi 2021

Syyslukukausi 2021

Maksuvelvolliset - kokonaiskatsaus

Maksuvelvollisia oli yhteensä

- kevätlukukaudella 2021 n. 257 000 opiskelijaa
- syyslukukaudella 2021 n. 273 000 opiskelijaa
- kevätlukukaudella 2022 n. 264 000 opiskelijaa

Tiedotekirjeitä postitettiin

- tammikuussa 2021 n. 164 000 kpl
- syyskuussa 2021 n. 130 000 kpl
- tammikuussa 2022 n. 210 000 kpl

Maksuvelvollisista opiskelijoista suurempi osa oli amk-opiskelijoita

- Kevät- ja syyslukukaudella 2021 amk-opiskelijoita n. 53 % ja yliopisto-opiskelijoita n. 47 % maksuvelvollisista. Kevätlukukaudella 2022 vastaavasti amk-opiskelijoita n. 54 % ja yliopisto-opiskelijoita n. 46 %.

Maksuvelvolliset – perintään siirtyneet 1/2

- Maksumuistutuksia postitettiin
  - kevätlukukaudella 2021 n. 44 000 kpl (n. 17 % kaikista maksuvelvollisista)
  - syyslukukaudella 2021 n. 45 000 kpl (n. 16-17 % kaikista maksuvelvollisista)
  - kevätlukukaudella 2022 n. 51 000 kpl (n. 19 % kaikista maksuvelvollisista)
- Maksu kuitattiin
  - kevätlukukaudella 2021 n. 4 000 opiskelijalta
  - syyslukukaudella 2021 n. 5 000 opiskelijalta
  - kevätlukukaudella 2022 n. 6 000 opiskelijalta
- Ulosottoon siirtyi
  - kevätlukukaudella 2021 n. 6 000 kpl maksuja
  - syyslukukaudella 2021 n. 7 000 kpl maksuja
  - kevätlukukaudella 2022 n. 8 500 kpl maksuja

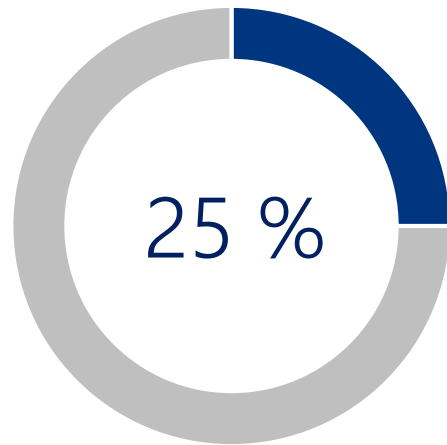
Maksuvelvolliset – perintään siirtyneet 2/2

- Maksumuistutuksen saaneista suurempi osa oli amk-opiskelijoita (kevät- ja syyslukukaudella 2021 n. 66 – 67 %, kevätlukukaudella 2022 n. 65 % maksumuistutuksen saaneista)
- Maksamatta jättäneiden tilastossa erottuvat erityisesti ylemmän amk-tutkinnon suorittajat.
- Suurin osa maksuvelvollisista on iältään alle 25-vuotiaita. Suurin osa maksamatta jättäneistä on kuitenkin 25-34-vuotiaita.

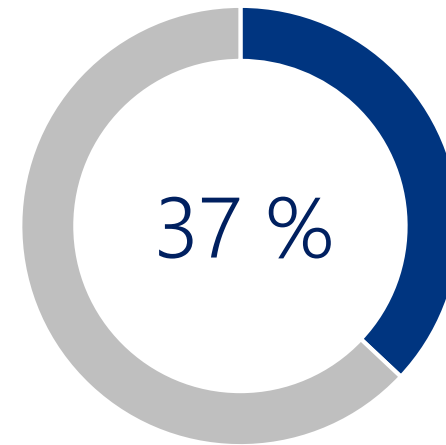
Maksamatta jättäminen ja opintotuen saaminen syksyllä 2021

- Opintojen päätoimisuuden vaikutusta maksamiseen tarkasteltiin opintotuen saamisen kautta.
- Opintotuen saajissa (vähintään 1 tukikuukausi syksyllä 2021) maksamatta jättäneitä oli suhteellisesti vähemmän kuin kaikissa maksuvelvollisissa yhteensä.
  - Kokonaan maksamatta jättäneitä opintotuen saajista 9 %, maksu myöhässä 2 %.
  - Kokonaan maksamatta jättäneitä kaikista maksuvelvollisista 13 %, maksu myöhässä 3 %.

Maksamatta jättämisen toistuvuus ja muu perintähistoria 1/2

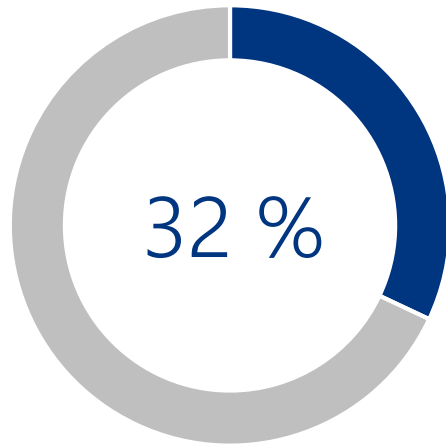

Keväällä 2021 (eräpäivä 31.1.2021) ulosottoperintään siirtyneistä n. 25 % oli sellaisia henkilöitä, joilla oli muutakin perintää Kelassa (n. 14 % oli muutakin Kelan perintää ulosotossa) (*=tilanne 19.4.2021)

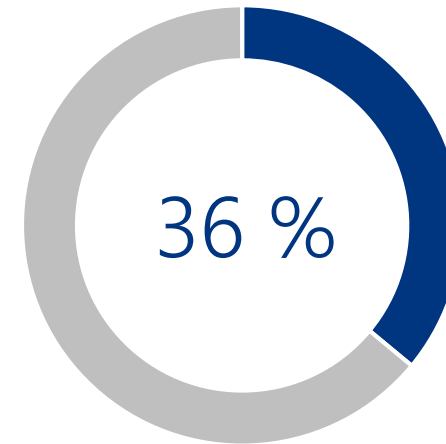

- Keväällä 2022 (eräpäivä 31.1.2022) ulosottoperintään siirtyneistä n. 37 % oli sellaisia henkilöitä, joilla on muutakin perintää Kelassa (sis. aiemmat oth-perinnät).*
  - Muuta kuin oth-maksun perintää Kelassa oli n. 26 %:lla ulosottoon lähteneistä.* (*=tilanne 16.5.2022)
- n. 11 % oli muutakin Kelan perintää ulosotossa (tilanne 1.4.2022)

Maksamatta jättämisen toistuvuus ja muu perintähistoria 2/2

Syksyllä 2021 maksumuistutuksen saaneista n. 32 % oli samoja henkilöitä, jotka saivat maksumuistutuksen myös kevään 2021 maksusta.

Keväällä 2022 maksumuistutuksen saaneista n. 36 % oli samoja henkilöitä, jotka saivat maksumuistutuksen myös syksyn 2021 maksusta.

Havaintoja perintään siirtyneistä maksuista

Keiden maksut siirtyvät perintään & miksi? 1/2

- Suurin osa maksumuistutuksen saaneista on ollut ammattikorkeakouluopiskelijoita
  - YTHS:n palveluiden piirissä vasta vuoden 2021 alusta alkaen – vielä suhteellisen uusi asia?
  - Ylemmän amk-tutkinnon suorittajat eivät palautteiden perusteella koe tarvitsevansa YTHS:n palveluita, koska heillä on useimmiten työterveyshuollon palvelut käytettävissä.
- Korkeakouluopiskelijat eivät välttämättä tiedosta, ettei maksuvelvollisuus riipu palveluiden käytöstä.
- Suurin osa maksuvelvollisista on alle 25-vuotiaita, mutta maksumuistutuksen saaneista suurin osa kuitenkin 25-34-vuotiaita.
  - Vaikuttaako opintojen päätoimisuus/tiiviimpi sidos opiskelijayhteisöön? Tavoittaako tieto maksamisesta nämä opiskelijat tehokkaammin? Toisaalta syyslukukaudella 2021 maksuvelvollisista n. 92 % oli saanut tiedotekirjeen maksusta. Lisäksi maksamatta jättäneissä on ollut samoja henkilöitä eri lukukausilla (ks. dia 12)

Keiden maksut siirtyvät perintään & miksi? 2/2

- Maksumuistutuksen saajissa on myös opiskelijoita, joille maksumuistutus lähtee vain 5 euron viivästymismaksusta. Esim. keväällä 2022 n. 11 000 opiskelijaa maksoi maksun tammikuun eräpäivän jälkeen helmikuun alkupuolella (jolloin n. 22 % helmikuun puolivälin jälkeen postitetuista maksumuistutuksista koski pelkkää viivästymismaksua)

Kuinka perintään siirtyvien maksujen määrään voi vaikuttaa? 1/2

- Huomioitava, että aiemmin maksu maksettiin ylioppilaskunnan jäsenmaksun yhteydessä, jolloin opiskelijaksi ei päässyt hoitamatta maksua.
- Nykyisin opiskelijaksi ja YTHS:n palveluihin pääsee maksamatta terveydenhoitomaksua. Maksu on maksettava oma-aloitteisesti & maksamattomuuden seurauksena on viivästymismaksu (5 e) ja perintä.
- Niin kauan, kuin terveydenhoitomaksu on maksettava
  - Tulee olemaan perintään siirtyviä tapauksia (v. 2021 **n. 17%**).
  - Tulee olemaan ulosottoon siirtyviä tapauksia. (v. 2021 **alle 3 %**).
    - Vertailua: Vuoden 2020 aikana ulosotossa oli Suomessa 516 000 eri henkilöä = n. 9 % koko väestöstä.
    - Vertailua: Vuoden 2019 tulovalvonnassa Kelan takaisinperintään siirtyneistä opintotuista ulosottoperintään eteni n. 9 % tapauksista.

Kuinka perintään siirtyvien maksujen määrään voi vaikuttaa? 2/2

- Tiedottaminen tehokkain tapa vaikuttaa lähtevien maksumuistutusten määriin (jotta mahdollisimman moni tiedostaa maksuvelvollisuuden ja maksaa ajoissa)
  - Mediatiedotteet, korkeakoulutiedotteet
  - Tiedotekirje
  - Sidosryhmäyhteistyö (korkeakoulut, SYL&Samok)
  - Markkinointi
- Liittykö maksamatta jättäminen maksukykyyn vai maksuhalukkuuteen?
  - Maksu voidaan kuitata opintotuesta. Opiskelijalla on myös mahdollisuus sopia Kelan perintäkeskuksen kanssa kuittaus muusta Kelan etuudesta. Maksuun on myös mahdollista saada toimeentulotukea & se voidaan korvata kuntoutuksessa koulutukseen liittyvänä välttämättömänä kustannuksena.
  - Maksuhalukkuuteen(/-haluttomuuteen) vaikuttaminen hankalampaa.

Kiitos

Kirsi Airinen

Kela

Etuuksien ja palvelujen suunnitteluyksikkö
Terveystuoltoetuksien osaamiskeskus
Työterveyshuolto- ja opiskeluterveysryhmä
oth@kela.fi